



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 285/2024
21.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Бојане Пауновић, Милене Рашић и Мирољуба Томића, чланова већа, са саветником Сањом Живановић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и других, због продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ и других, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Момчила Ковачевића, адвоката Јелене Димић-Станојев и адвоката Петра Драшковића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције К По4 131/21 од 03.11.2022. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 192/23 од 17.10.2023. године, у седници већа одржаној дана 21.03.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Момчила Ковачевића, адвоката Јелене Димић-Станојев и адвоката Петра Драшковића, поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције К По4 131/21 од 03.11.2022. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 192/23 од 17.10.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције К По4 131/21 од 03.11.2022. године окривљени АА оглашен је кривим због продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ и изречена му је условна осуда тако што му је суд утврдио казну затвора у трајању од осам месеци и истовремено одредио да се утврђена казна затвора неће извршити, ако окривљени у року проверавања од две године не учини ново кривично дело. Истом пресудом, окривљени ББ оглашен је кривим због продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја у подстрекавању из члана 359. став 1. у вези члана 34. и 61. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од шест месеци, у коју му се урачунава време проведено у притвору од 17.02.2021. године до 11.03.2021. године. Окривљени су обавезани да плате трошкове кривичног поступка ближе одређене у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда Нишу Кж1 192/23 од 17.10.2023. године усвојена је жалба Вишег јавног тужиоца у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције и преиначена пресуда Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције К По4 131/21 од 03.11.2022. године, у делу одлуке о кривичној санкцији која је изречена окривљеног АА, тако што је Апелациони суд у Нишу окривљеног АА због продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ, за које је првостепеном пресудом оглашен кривим, осудио на казну затвора у трајању од једне године и једног месеца, у коју му се урачунава време проведено у притвору од 17.02.2021. године до 11.03.2021. године, и изрекао му меру безбедности забрану вршења позива лекара у трајању од две године. Жалбе окривљеног ББ и његовог браниоца, одбијене су као неосноване и првостепена пресуда у односу на овог окривљеног потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости благовремено су поднели:

- бранилац окривљеног АА, адвокат Момчило Ковачевић, уз благовремену допуну захтева, због повреда кривичног закона из члана 439. тачка 2) и 3) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости и побијане пресуде преиначи у делу одлуке о кривичној санкцији тако што ће окривљеног осудити на „казну кућног затвора“ или побијане пресуде укине у целини или само пресуду донету у поступку по редовном правном леку и предмет врати на поновно одлучивање првостепеном или другостепеном суду,

- браниоци окривљеног АА, адвокат Јелена Димић-Станојев и адвокат Петар Драшковић, због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП и битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости и укине побијане пресуде у целини или само пресуду донету у поступку по редовном правном леку и предмет врати на поновно одлучивање првостепеном или другостепеном суду.

Врховни суд је примерак захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА доставио Врховном јавном тужилаштву, у складу са чланом 488. став 1. КЗ не обавештавајући о седници јавног тужиоца или браниоца окривљеног, и у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Захтеви за заштиту законитости су неосновани.

Захтев за заштиту законитости браниоци окривљеног АА, адвокат Јелена Димић-Станојев и адвокат Петар Драшковић подnose због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док његов бранилац, адвокат Момчило Ковачевић, захтев за заштиту законитости са допуном, подноси због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП браниоци окривљеног АА, адвокати Јелена Димић-Станојев и адвокат Петар Драшковић, истичу да се у радњама окривљеног не стичу обележја продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ за које је

оглашен кривим, нити било ког другог кривичног дела, јер окривљени АА нема својство службеног лица, па самим тим не може бити извршилац кривичног дела које му је стављено на терет. Окривљени АА, као начелник Одељења за ..., Сектора ... у Војној болници у ..., ни у ком случају не може имати својство службеног лица, што, према мишљењу бранилаца, произилази из Упутства у унутрашњој организацији Војне болнице у ..., који је донео ресорни министар. У тачки 132.37 наведеног Упутства, прописане су обавезе начелника Одељења за ..., па тако начелник: руководи радом Одељења, планира рад извршилаца, даје стручна упутства, координира и надзире њихов рад и учествује у раду ВВЛК, организује и руководи дневном визитом као радом стручних конзилијума одељења ради доношења налаза и мишљења за поједине пацијенте, спроводи анализу стручног рада медицинског особља у случају жалби осигураника и доносе мере за разрешење жалби, учествује у изради планова развоја, изради предлога опремања медицинском и другом опремом и планирању санитетског снабдевања, обавља и друге послове по налогу начелника Сектора за Да је окривљени АА прекорачио неку од претходно набројаних обавеза, онда би, према мишљењу бранилаца, можда испунио услов прописан чланом 112. став 3. тачка 1) КЗ и имао својство службеног лица обзиром да за постојање кривичног дела из члана 359. став 1. КЗ није довољно да је неко начелник, управник или директор, већ је потребно и да злоупотреби овлашћења која су му поверена.

Према допуни захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Момчила Ковачевића, коју подноси због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, у радњама окривљеног АА, на начин који су описане у ставу првом изреке првостепене пресуде, не стичу се обележја кривичног дела за које је оглашен кривим, већ кривичног дела неизвршење и одбијање извршења наређења из члана 400. став 1. КЗ обзиром да је у изреци јасно наведено да је окривљени поступио супротно наређењу управника Војне болнице у ... И број 19-27-8 од 26.12.2019. године.

Врховни суд изнете наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, оцењује као неосноване.

Кривично дело злоупотреба службеног положаја из одредбе члана 359. став 1. Кривичног законика чини оно службено лице које искоришћавањем свог службеног положаја или овлашћења, прекорачењем границе свог службеног овлашћења или невршењем своје службене дужности прибави себи или другом физичком или правном лицу какву корист, другом нанесе какву штету или теже повреди права другог.

Одредбом члана 112. став 3. тачка 3. Кривичног законика, прописано је да се службеним лицем, између осталог, сматра лице у установи, предузећу или другом субјекту коме је поверено вршење јавних овлашћења, које одлучује о правима, обавезама или интересима физичких или правних лица или о јавном интересу.

Одредбом члана 137. Устава Републике Србије прописано је, између осталог, да се вршење јавних овлашћења поверава законом и да Република Србија, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе могу оснивати јавне службе, чије делатности и послови због којих се оснивају, њихово уређење и рад се прописују законом.

Одредбом члана 112. став 3. тачка 5) КЗ прописано је да се службеним лицем сматра војно лице, а ставом 6. истог члана, да се војним лицем сматра професионални војник (професионални официр, професионални подофицир, официр по уговору,

подофицир по уговору и војник по уговору), војник на одслужењу војног рока, студент војне академије, ученик војне школе, лице из резервног састава док се као војни обвезник налази на војној дужности и цивилно лице које врши одређену војну дужност.

Одредбом члана 1. Закона о јавним службама прописано да се јавном службом у смислу тог закона сматрају установе, предузећа и други облици организовања утврђени законом, који обављају делатности, односно послове којима се обезбеђује остваривања права грађана, односно задовољавање потреба грађана и организација као и остваривање другог законом утврђеног интереса у одређеним областима. Одредбом члана 3. став 1. истог закона прописано је, између осталог, да се ради обезбеђивања права утврђених законом и остваривања другог законом утврђеног интереса, у области здравствене заштите, оснивају установе.

Законом о здравственој заштити у одредби члана 28. став 1. прописано је да се здравствена установа може оснивати средствима у јавној или приватној својини, ако овим законом није другачије одређено, а у ставу 3. тачка 12) истог члана одређено је да се здравствена установа може основати као војна здравствена установа или санитетска јединица и установа у Војсци Србије, у складу са посебним законом.

Из цитираних законских одредби произилази да је Војна болница у ..., у којој је окривљени АА запослен као лекар, војна здравствена установа којој је поверено вршење јавних овлашћења везаних за обављање здравствене делатности којом се обезбеђује здравствена заштита грађана и остваривање јавног интереса, стварањем услова за очување и унапређење здравља становништва у смислу одредбе члана 1. Закона о јавном здрављу, а да је окривљени АА, поступао као лице које у тој установи врши дужност начелника, што га чини службеним лицем у смислу наведених законских одредби.

У конкретном случају, из става првог изреке побијане првостепене пресуде, произилази да је окривљени АА, у стању урачунљивости, свестан свог дела и његове забрањености, чије извршење је хтео, као начелник Одељења за ... Сектора ... Војне болнице у ..., у временском периоду од 07.11.2020. године до 17.02.2021. године, прекорачио границе свој служнеог овлашћења тако што је супротно наређењу управника те болнице И број 19-27-8 од 26.12.2019. године, које прописује да се пацијенти примају само са упутницом за специјалистички преглед, осим у хитним случајевима, и да је обавезно све прегледе уписати у протокол и образложити евентуалну хитност прегледа, између осталог, обавио 800 прегледа цивилног пацијента који није здравствено осигуран, окривљеног ББ, а за које прегледе окривљени ББ није имао упутнице, нити су прегледи били хитни и уписани у протокол и на тај начин му прибавио корист у виду бесплатног лечења. Осим прегледа окривљеног ББ, окривљени АА је обавио и лекарске прегледе цивилних пацијената ВВ, ГГ и ДД, као и невенчане супруге окривљеног ББ, ЂЂ, који такође нису имали упутнице за специјалистичке прегледе, нити су њихови прегледи били хитни и уписани у протокол, и тако им свима прибавио корист у виду бесплатног лечења. У том смислу, окривљени АА је у наведеном сегменту одлучивао о правима окривљеног ББ и пацијената ВВ, ГГ, ДД и ЂЂ, на лечење у војној болници у којој је он био лекар.

Из изнетог, према налажењу Врховног суда, произилази да су у конкретном случају испуњени сви услови да се окривљени АА сматра службеним лицем, па су

супротни наводи захтева за заштиту законитости његових бранилаца, адвоката Јелене Димић-Станојев и адвоката Петра Драшковића, оцењени као неосновани.

Према томе, радње описане у ставу првом и другом изреке првостепене пресуде, које је окривљени АА предузео садрже сва субјективна и објективна обележја продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ у вези члана 61. КЗ, што су правилно закључили и нижестепени судови, па су супротни наводи захтева за заштиту законитости којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, неосновани.

Самим тим, не може се радити о кривичном делу неизвршење и одбијање извршења наређења из члана 400. став 1. КЗ, што бранилац окривљеног АА, адвокат Момчило Ковачевић, неосновано истиче у поднетом захтеву указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Сходно наведеном, Врховни суд налази да побијаним пресудама није учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Јелене Димић-Станојев и адвоката Петра Драшковића, ни повреда кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевом браниоца истог окривљеног, адвоката Момчила Ковачевића.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Момчило Ковачевић, захтев за заштиту законитости подноси и због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, која представља законом дозвољен разлог за подношење овог ванредног правног лека, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП. Међутим, наведену повреду закона бранилац у захтеву образлаже наводима да другостепени суд није правилно одмерио казну окривљеном с обзиром на чињенице које утичу да казна буде већа или мања, и тако суштински указује на повреду закона из члана 441. став 1. КЗ, у чије разматрање се Врховни суд није упуштао јер повреда закона из 441. став 1. ЗКП и битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, на коју се указује захтевом бранилаца, адвоката Јелене Димић-Станојев и адвоката Петра Драшковића, не представљају разлоге прописане одредбом члана 485. став 4. ЗКП, због којих окривљени преко бранилаца може поднети захтев за заштиту законитости.

Из свих изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП, одлучио као у изреци пресуде.

**Записничар-саветник
Сања Живановић, с.р.**

**Председник већа-судија
Биљана Синановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић